

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2026

Ympäristölautakunta 17.2.2026

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Julkaisun nimi: Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2026

Kuvat: Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristövalvonta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	4
2	Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta	5
2.1	Valvottavat kohteet.....	5
2.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset	5
2.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	6
3	Maa-aineslain säännöllinen valvonta	7
3.1	Maa-ainesten ottoalueet.....	7
3.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset	7
3.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset.....	7
4	Jätelain säännöllinen valvonta.....	9
4.1	Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet.....	9
4.2	Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta	9
4.3	Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta	9
5	Muu valvonta.....	10
5.1	Vesilain valvonta.....	10
5.2	Vesihuoltolain valvonta	10
5.3	Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät	10
5.4	Valvontayhteistyö.....	10
6	Valvonnan toteutumisen arviointi	11
Liitteet		13
	Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain 2026	13

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määritettävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 167 §:n mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi asianmukaisesti.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty tarkemmin valvontaohjelman sisällöstä. Sen mukaan valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä; ja
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on vahvistanut valvontasuunnitelman vuosille 2024-2026 päätöksellään 12.12.2023 § 172.

Valvontaohjelmassa on kuvattu myös vuodelle 2026 suunniteltu maa-aineslain (MAL, 555/1981) valvonta sekä jätelain (JL 646/2011) suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan toteuttaminen. Myös muu ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä valvonta on kuvattu lyhyesti.

2 Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta

2.1 Valvottavat kohteet

Ympäristövalvonnan vastuulle kuuluu 101 ympäristölupalaitoksen, 100 rekisteröitävän toiminnan ja yhden ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta. Maa-ainesten ottoa koskevien ympäristölupien valvonta tehdään osana maa-ainesvalvontaa ja tässä esitetty lupalaitosten lukumäärä ei sisällä maa-ainesten ottoon liittyviä ympäristölupia (yhteislupia).

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan (YSL) kohteet kunnittain vuonna 2026

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmi-järvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	6	7	36	30	22	101
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	16	23	18	23	20	100
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	1	0	0	0	1
<i>Yhteensä</i>	22	31	54	54	42	202

Säännöllisen valvonnan kohteita on vuoden 2025 aikana poistunut ja tullut lisää siten että kohteita on vuoden 2026 valvontaohjelmassa yhteensä yksi vähemmän kuin vuoden 2025 valvontaohjelmassa. Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta perustuu laitospohjaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskinarvioinnin perusteella laitokset on jaoteltu neljään valvontaluokkaan. Lisäksi valvontaluokan x muodostavat laitokset, jotka tarkastetaan aina, kun toiminta on käynnissä. Riskinarvioinnin perusteet ja valvontaluokkien määrittely on kuvattu valvontasuunnitelmassa.

Liitteenä 1 on esitetty suunnitelmallisen valvonnan laitokset ja valvontaluokkien vaihteluväli toimialoittain.

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Valvontaohjelman mukaisesti määräaikaistarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi ympäristönsuojelulain säännöllisen valvonnan kohteisiin 66 kpl. Liitteenä 1 on esitetty suunnitellut määräaikaistarkastukset toimialoittain.

Edellä mainittujen tarkastusten lisäksi tullaan mahdollisesti vuoden 2026 aikana tekemään myös muutama toiminnan aloittamiseen ja lopettamiseen liittyvä tarkastus sen mukaan kuin toimitoja aloitetaan tai lopetetaan.

Taulukko 2. Suunnitellut määräaikaistarkastukset (YSL) kunnittain vuonna 2026

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	1	3	16	10	13	43
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	1	3	2	6	11	23
<i>Ilmoituksenvarainen toiminta</i>	0	0	0	0	0	0
<i>Yhteensä</i>	2	6	18	16	24	66

2.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Säännölliseen maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuihin määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuihin on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Vanhempiin luparatkaisuihin vuosiraportointivelvollisuus ja tarkkailumääräykset lisätään valvontaedellytysten parantamiseksi toiminnan muutoksen tai luvan muuttamista koskevan luparatkaisun myötä.

3 Maa-aineslain säännöllinen valvonta

3.1 Maa-ainesten ottoalueet

Maa-ainesten ottotoiminta keskittyy pääasiassa kiviainesten ottoon, joka edellyttää sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain mukaisia lupia. Ympäristölupa saattaa sisältää myös muita luvanvaraisia toimintoja, kuten maankaatopaikkatoimintaa. Maa-aineslupa ja ympäristölupa käsitellään nykyisin pääasiassa yhteislupana ja toimintaa myös valvotaan yhtenä kokonaisuutena. Osalla vanhemmista ottoalueilla on edelleen voimassa erilliset maa-aines- ja ympäristöluvut. Valvonnan kannalta on kuitenkin luontevaa huolehtia näidenkin alueiden valvonnasta yhtenä kokonaisuutena. Tästä syystä nämä alueet on kirjattu taulukkoon 3 yhteislupa-alueiksi.

Taulukko 3. Maa-ainesten oton valvonta kohteet vuonna 2026

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Maa-ainesten otto (myös yhteislupa-alueet)</i>	0	0	20	6	6	32
<i>Kotitarveottoalueet</i>	0	0	10	8	10	28

Yhteislupien valvonta sisältää ympäristönsuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan ja maa-aineslain mukaisen valvonnan. Nämä toiminnot sijoittuvat ympäristöluvan riskipisteytyksen perusteella valvontaluokkiin 2 - 4. Luvanvaraiset maa-ainesten ottoalueet kuuluvat valvontaluokkiin 1 - 2, joten ne tarkastetaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Lupien valvontatiheys muodostuu näistä lyhyemmän tarkastusvälin perusteella, joten toiminnot tullaan tarkastamaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Kotitarveottoalueiden jakamista valvontaluokkiin ei vielä ole tehty, mutta niissä tarkastustiheys tulee olemaan harvempi. Vuonna 2025 kartoitettiin kotitarveottoalueita. Vuodelle 2026 ei ole suunniteltu tarkastuksia kotitarveottoalueille. Ympäristövalvonta jatkaa resurssien puitteissa vuoden 2026 aikana kotitarveottoalueiden selvittämisestä.

3.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Vuonna 2026 maa-ainesten ottoalueille on suunniteltu yhteensä 32 määräaikaistarkastusta. Näiden tarkastusten lisäksi tullaan tekemään aloitustarkastuksia uuden toiminnan alkaessa ja lopputarkastuksia ottotoiminnan loppuessa. Maa-aineslain mukaisesta valvonnasta laskutetaan vuosimaksut ja ympäristönsuojelulain mukaisista tarkastuksista laskutetaan taksan mukainen maksu, jos valvonta olennaisesti laajenee maa-aineslain mukaisesta tarkastuksesta.

3.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Maa-aineslaki edellyttää vuosi-ilmoituksen tekemistä otetun maa-aineksen määrästä ja laadusta (23 d §). Ilmoitus tehdään pääsääntöisesti sähköisesti Notto-tietokantaan. Ympäristöluvista ase-

tetaan yleensä erillinen vuosiraportointivelvollisuus. Tarkkailuvelvoitteita voi olla sekä maa-ainesluvassa että ympäristöluvassa. Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on näiden vuosiyhteenvetojen ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Toiminnan muutosta sekä luvan uudistamista tai muuttamista koskevissa ratkaisuissa tul- laan valvontaedellytysten parantamiseksi vuosiraportointivelvollisuus ja tarvittavat tarkkailu- määräykset lisäämään myös vanhoihin lupiin.

Maa-ainesten ottotoiminnan valvomiseksi voidaan myös teettää mittauksia ottotoiminnan ete- nemisen valvomiseksi. Vuonna 2026 on tarkoitus tehdä omatoimisesti ottoalueiden tarkastus- mittauksia.

4 Jätelain säännöllinen valvonta

4.1 Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvollisuus koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet. Omassa tarkastustoiminnassaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa myös Suomen ympäristökeskuksen laatimaa kansainvälisten jätteesiirtojen valvontasuunnitelmaa. Suunnitteluvollisuuden ulkopuolelle jää jätelain säännöllisestä valvonnasta vaarallisia jätteitä tuottava toiminta, joka kuitenkin on otettu osaksi tätä ohjelmaa.

Taulukko 4. Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet vuonna 2026

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Keräystoiminta</i>	1	0	5	3	2	11
<i>Hyötyjätepiste</i>	49	22	8	35	64	178
<i>Toiminta, jossa syntyy vaarallisia jätteitä</i>	n. 450	n. 250	n. 250	n. 400	n. 350	n. 1700

4.2 Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta

Rekisteröityjä jätteen kerääjiä on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella 11. Näistä osaan liittyy myös jätteen kansainvälisten siirtojen valvontaa. Vuonna 2026 valvontatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi 6 kpl.

Hyötyjätepisteitä valitaan valvottavaksi kunnittain. Jos pisteitä on paljon, tehdään valvottavien kohteiden määrittäminen satunnaisotannalla. Kaikkien keräystoimijoiden samalla hyötyjätepisteellä olevat keräysastiat tarkastetaan samanaikaisesti. Hyötyjätepisteiden valvontaa tehdään joka toinen vuosi. Vuodelle 2026 ei ole suunniteltu hyötyjätepisteiden tarkastuksia.

4.3 Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että jätelain säännölliseen valvontaan ei ole ollut mahdollista kohdistaa merkittäviä valvontaresursseja. Tarkastuksia tullaan tekemään valvontaprojekteina sekä toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

Säännöllisen valvonnan kohteet eivät ole vaarallisia jätteitä tuottavan toiminnan osalta ympäristövalvonnan tiedossa. Vaarallisia jätteitä tuottavaa toimintaa on aiempina vuosina (2016-2017) tarkastettu toimialakohtaisina valvontaprojekteina. Vaarallisten jätteiden valvontaa tullaan tekemään resurssien puitteissa.

5 Muu valvonta

5.1 Vesilain valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että vesilain kohteita tarkastetaan vuonna 2026 vain toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.2 Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain mukainen valvonta tullaan tekemään vuonna 2026 kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.3 Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät

Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesienkäsittelyjärjestelmien valvonta on aloitettu vuonna 2021 Mäntsälässä, Nurmijärvellä ja Tuusulassa vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla, joilla on ollut voimassa jätevesijärjestelmien uudistamisvelvollisuus. Vuosina 2022 ja 2023 valvontaa on jatkettu Tuusulassa, Mäntsälässä ja Nurmijärvellä niin ikään vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla sekä joillakin ranta-alueilla. Vuosina 2024 ja 2025 tehtiin aiempien vuosien kohteiden jälkivalvontaa.

Valvonnan laajuus suunnitellaan käytössä olevien resurssien puitteissa. Vuonna 2026 jatketaan edellisinä vuosina tarkastettujen kohteiden valvontaa ja otetaan resurssien puitteissa uusia vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla tai ranta-alueilla sijaitsevia valvontakohteita.

5.4 Valvontayhteistyö

Lupa- ja valvontaviranomaisen (LVV) valvontavastuulla olevien laitosten tarkastuksiin osallistutaan vuonna 2026 työtilanteen sen salliessa. Kuntien ja kaupunkien siisteyskierrokselle osallistutaan tarvittaessa. Teollisuusjätevesiä koskevia yhteistarkastuksia tehdään tarvittaessa vesihuoltolaitosten kanssa ja samalla voidaan tarkastaa toimintoja laajemmaltikin. Ympäristövalvonta antaa muille viranomaisille virka-apua tarvittaessa.

6 Valvonnan toteutumisen arviointi

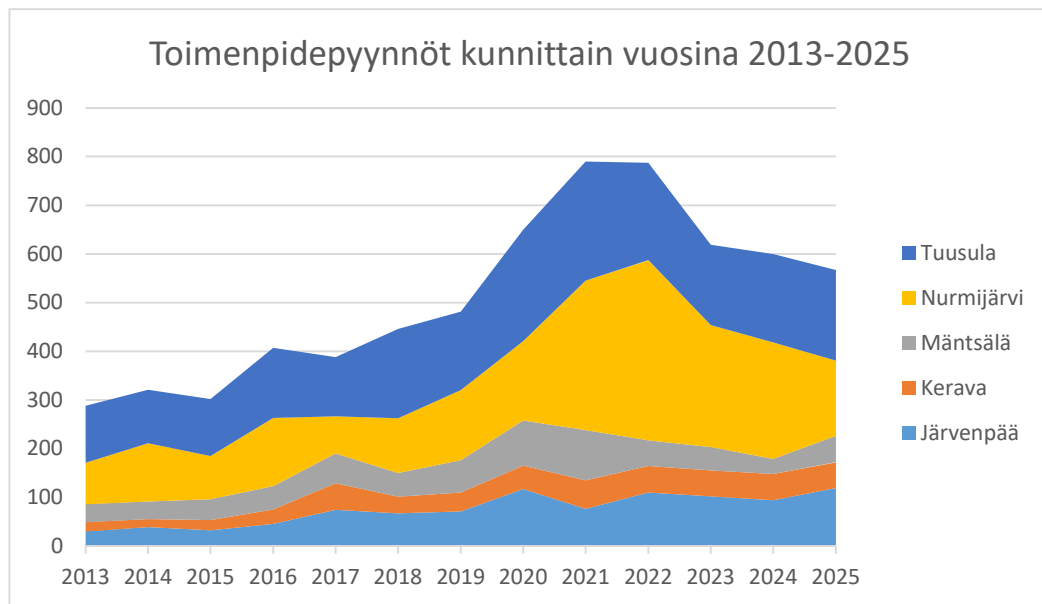
Ympäristönsuojelulain mukaisten rekisteröitävien toimintojen tarkastukset pystyttiin toteuttamaan suunnitellusti. Jätelain mukaisten rekisteröintien osalta tehtiin puolet tarkastuksista. Ympäristölupakohteiden ja maa-ainesalueiden valvonnassa ei saavutettu suunniteltua tarkastusmäärää. Valvontaohjelman toteutumisaste oli 65 % huomioiden ympäristölupakohteissa, rekisteröidyissä (YSL ja JL) toiminnoissa sekä maa-ainesalueilla tehdyt tarkastukset.

Valvontakohteet ovat pääsääntöisesti toimineet lupaehtojen mukaisesti, mutta joissakin kohteissa on tarvittu valvontatoimia toiminnan saattamiseksi asianmukaiseksi. Valvonnan toteutukseen vuoden 2025 aikana on vaikuttanut se, että ympäristövalvonnassa on ollut muutoksia henkilöstössä. Työaikaa on ollut tarpeen käyttää sekä perehdyttämiseen, että perehtymiseen laadukkaan valvonnan varmistamiseksi. Ympäristövalvontaa on myös työllistänyt useat vaativat luvitukset. Aikaa on tarvittu lisäksi useiden kirjallisten vireillepanojen käsittelyyn. Lisäksi ympäristövalvonnassa on käsitelty useita vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen hakemuksia. Myös jätehuoltoon liittymättömät kiinteistöt ovat työllistäneet. Lisäksi ympäristövalvonnan työaikaa on kulunut myös vuonna 2025 Tuusulan kunnan ympäristönsuojelumääräysten laatimiseen ja Mäntsälän kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämiseen. Ympäristövalvonnassa oli kesällä 2025 harjoittelija, joka selvitti maa-aineslain mukaisia kotitarveottoalueita.

Vesilain valvonta on perustunut pääsääntöisesti kirjallisiin vireillepanoihin. ELY-keskuksen (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) kanssa on sovittu, että vesilain mukaisesti luvanvaraisia toimintoja valvoo ELY-keskus. Vesilain lupia on kuitenkin valvottu osana ympäristö- ja maa-aineslupien valvontaa kohteissa, joilla on myös vesilain mukainen lupa.

ELY-keskuksen valvomien lupalaitosten tarkastuksiin on osallistuttu työtilanteen salliessa.

Valvonnan voimavaroja on edelleen vuonna 2025 jouduttu kohdentamaan erittäin paljon toimenpidepyyntöjen käsittelyyn. Toimenpidepyyntöjen määrä on pysynyt edelleen suurena. Vuonna 2025 kirjattiin toimenpidepyyntöjä 567 kappaletta (tilanne 31.12.2025). Toimenpidepyyntöjen määrä on Nurmijärven osalta laskenut vuosista 2023 ja 2024, Järvenpään ja Mäntsälän toimenpidepyyntöjen määrä on hieman kasvanut edellisestä vuodesta. Tuusulan ja Keravan osalta määrät ovat pysyneet aiempien vuosien mittaluokassa.

Kuva 1. Toimenpidepyyntöjen määrän kehittyminen vuodesta 2013 vuoteen 2025 (tilanne 31.12.2025).

Liitteet

Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain 2026

Ympäristölupalaitokset ja rekisteröity toiminta	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä	Valvontaluokat	Määräaikais- tarkastukset
Metalliteollisuus	1	0	0	0	2	3	3	0
Energian tuotanto								
luvanvaraiset	0	0	0	0	1	1	4	0
rekisteröitävät	1	12	4	3	4	24	4	1
Jakeluasemat ja polttoaineiden valmistus taikka kemikaalien tai polttoaineiden varastointi tai käsittely								
luvanvaraiset	1	0	0	1	1	3	1 - 4	1
rekisteröitävät	10	9	8	18	13	58	3 - 4	19
Louhinta ja murskaus	0	2	7	2	2	13	2 - 4	13
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1	3	0	1	0	5	4	1
Eläinsuojat tai kalankasvatus	0	0	10	5	0	15	3 - 4	9
Liikenne	0	0	3	3	0	6	4	1
Jätteiden ammattimainen tai laitospainainen käsittely sekä jätevesien käsittely	1	1	10	11	9	32	2 - 4	10
Muu toiminta	0	1	1	1	1	4	3 - 4	0
YSL 27 §:n mukaiset kohteet	1	1	2	2	1	7	3 - 4	2
Asfalttiasema	0	0	4	0	2	6	3 - 4	1
Betoniasema tai betonituotetehdas								
luvanvaraiset	1	0	2	4	4	11	3 - 4	5
rekisteröitävät	2	0	1	1	1	5	3 - 4	2
Ampumaradat	0	0	1	0	1	2	4	1
Orgaanisia liottimia käyttävät toiminta	2	1	0	0	0	3	2 - 4	0
Kemialliset pesulat	1	1	1	1	0	4	4	0
Rekisteröitävä jätelain ammattimainen keräys	1	0	5	3	2	11	3 - 4	6
Yhteensä	23	31	59	56	44	213	Yhteensä	72

Keski-Uudenmaan
YMPÄRISTÖKESKUS